

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 8 september 2015

Onderwerp: Wijzigen Monumentenverordening Noord-Holland 2010

Bijlagen: ontwerpbesluit

1. Inleiding

Op basis van een recente uitspraak van de rechtbank Noord-Holland is gebleken dat de Monumentenverordening Noord-Holland 2010 ons geen ruimte biedt om bij de beoordeling van vergunningaanvragen voor ingrijpende wijzigingen aan provinciale monumenten een brede afweging van belangen te maken.

De huidige formulering van de monumentenverordening laat ons slechts ruimte tot een beoordeling van ingrijpende wijzigingen aan een provinciaal monument op grond van de monumentale waarde. Dit kan blokkerend werken bij zwaarwichtige maatregelen ten behoeve van veiligheid, bijvoorbeeld water- en verkeersveiligheid.

Voorstel is daarom de Monumentenverordening Noord-Holland 2010 te wijzigen door middel van een aanpassing van twee artikelen. Aanleiding hiertoe is bovengenoemde jurisprudentie betreffende een ingreep aan het provinciaal monument Westfriese Omringdijk bij Winkel. Wij werden hier door de rechtbank Noord-Holland in het ongelijk gesteld omtrent het vergunnen van een fysieke ingreep aan de dijk ten behoeve van verkeersveiligheid.

De voorgestelde aanpassing van de monumentenverordening geeft ons ruimte voor een belangenafweging bij deze beoordeling en neemt de verwachting weg dat iedere ingreep aan een provinciaal monument ontoelaatbaar is. De verordening is aangepast op artikel 6 lid 3 en artikel 12 lid 2. De artikelen stellen respectievelijk dat GS een omgevingsvergunning zullen weigeren indien het beschermde monument, dan wel de beschermde structuur op ontoelaatbare wijze wordt geschaad. Wij maken ruimte voor belangenafweging door hier de zin "tenzij zwaarwichtige redenen van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang zich tegen een weigering verzetten" toe te voegen.

Het is aan uw Staten, in uw kaderstellende rol, om de gewijzigde Monumentenverordening Noord-Holland 2010 vast te stellen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Wij stellen de aanpassingen voor om een uit oogpunt van monumentaliteit ontoelaatbaar geachte wijziging aan een provinciaal monument of structuur te kunnen afwegen tegen zwaarwichtige maatschappelijke belangen ten bate van veiligheid, bijvoorbeeld verkeers- en waterveiligheid.

Wij zullen ons echter altijd blijven inspannen om het ontoelaatbare van de ingreep zo klein mogelijk te maken door alternatieven te onderzoeken en hier alleen toe overgaan wanneer er geen alternatieven voorhanden zijn. Dit zal in uitzonderlijke gevallen aan de orde zijn.

Wij beoordelen vergunningsaanvragen om wijzigingen aan provinciale monumenten in de hoedanigheid van bevoegd gezag sinds de inwerkingtreding van de provinciale monumentenverordening Noord-Holland in 1983. Sinds de inwerkingtreding van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht in 2007 is het bevoegd gezag overgegaan naar B&W van de gemeenten. Sindsdien adviseren wij B&W bij voorgestelde wijzigingen aan provinciale monumenten. Wij hebben deze wijzigingsverzoeken steeds beoordeeld naar de effecten van het plan op de fysieke monumentale waarden en ons daarbij steeds op het standpunt gesteld dat wijzigingen aan een monument mogelijk moeten zijn, vermits de fysieke monumentale kwaliteiten- zoals door ons beschreven in het monumentenregister - worden geïntegreerd.

Tot 2013 zijn er tegen door ons verleende vergunningen, dan wel tegen door B&W verleende vergunningen op basis van ons advies met betrekking tot provinciale monumenten, geen bezwaren ingediend, die tot een rechtszaak hebben geleid. De ontoereikende formulering van artikel 6 lid 3, kwam pas aan de orde toen de rechtbank Noord-Holland in 2013 bezwaarmakers in het gelijk stelde bij een positief advies aan B&W onzerzijds inzake een ruimtelijke ingreep in de als provinciaal monument beschermde Westfrieze Omringdijk bij Winkel ten bate van verkeersveiligheid (wegverbreding en fietspad).

Ons positief advies over bovengenoemde ingreep in de Westfrieze Omringdijk bij Winkel kwam na een zorgvuldige afweging onzerzijds van belangen waarbij de verkeerseisen zoveel mogelijk werden ingepast in de monumentale waarde van het monument, maar waar een wijziging aan het profiel van het monument in alle onderzochte varianten niet te vermijden was.

Wij willen een herhaling van een dergelijke blokkade in ruimtelijke planvorming voorkomen door in toekomstige aanvragen om omgevingsvergunningen waarin er sprake is van zwaarwichtige redenen van aantoonbaar maatschappelijk belang en waarbij alle alternatieven zijn afgewogen.

Het voorstel past in ons algemene beleidsuitgangspunt bij beschermde monumenten waarbij behoud van monumentaal erfgoed door de ontwikkeling hiervan wordt voorgestaan. Dit is geformuleerd in de Cultuurnota Noord-Holland 2011- 2015 en in de Structuurvisie Noord-Holland 2040.

Wij zullen in 2017 evalueren in hoeveel gevallen wij uit oogpunt van zwaarwichtige redenen hebben afgezien van het weigeren van een omgevingsvergunning, dan wel van het afzien van een negatief advies aan B&W in het kader van de WABO, bij aanvragen waarbij het monument op ontoelaatbare wijze wordt geschaad. Onder "ontoelaatbaar" verstaan wij het dusdanig wijzigen van het monument dat de fysieke cultuurhistorische kwaliteiten verdwijnen, dan wel dusdanig worden getransformeerd dat deze niet meer als zodanig herkend kunnen worden.

3. Financiering en communicatie

Er is geen sprake van financiële aspecten en/of risico's bij het vaststellen van de Monumentenverordening Noord-Holland 2010.

Aan de aanpassing van de Monumentenverordening Noord-Holland 2010 zal bekendheid gegeven worden via publicatie in het Provinciaal Blad.

4. Proces en procedure

Indien besluitvorming tot vaststelling door uw Staten heeft plaatsgevonden, zal de Monumentenverordening Noord-Holland 2010 worden gepubliceerd in het Provinciaal blad. De Monumentenverordening Noord-Holland 2010 treedt in werking de dag na publicatie in dit Provinciaal Blad.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. G.E.A. van Craaikamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 67

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van gedeputeerde staten van Noord-Holland van 7 juli 2015 ;

Gelet op artikel 145 van de Provinciewet;

Besluiten:

Artikel I

De Provinciale Monumentenverordening Noord-Holland 2010 wordt als volgt aangepast:

A

Artikel 6 lid 3 komt te luiden:

lid 3

Indien de monumentale waarden van het beschermd monument worden geschaad wordt een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geweigerd, tenzij zwaarwichtige redenen van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang zich tegen een weigering verzetten.

B

Artikel 12 lid 2 komt te luiden:

lid 2

Indien de monumentale waarden van de beschermde structuur worden geschaad wordt een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geweigerd, tenzij zwaarwichtige redenen van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang zich tegen een weigering verzetten.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Haarlem, 28 september 2015

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, wnd. statengriffier

Bijlage Integrale tekst na aanpassing van de Monumentenverordening Noord-Holland 2010

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a de wet: de Monumentenwet 1988 (Stb. 1988, 638);
- b monument: onroerende zaak die van belang is voor de provincie Noord-Holland wegens haar cultuurhistorische waarde;
- c beschermd monument: monument, ten aanzien waarvan is besloten tot plaatsing op de monumentenlijst;
- d monumentenlijst: de lijst die ingevolge artikel 4 door gedeputeerde staten wordt bijgehouden;
- e structuur: groep van onroerende zaken die van belang is voor de provincie Noord-Holland wegens haar cultuurhistorische waarde, onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang en in welke groep zich een of meer van rijks-, provincie- of gemeentewege beschermde monumenten bevinden;
- f beschermde structuur: structuur die door gedeputeerde staten ingevolge artikel 8 als zodanig is aangewezen;
- g dijklichaam: een aarden lichaam bestaande uit een kruin en een binnentalud en een buitentalud met inbegrip van de ondergrond.

Hoofdstuk II Beschermde monumenten

Monumentenlijst en plaatsing

Artikel 2

lid 1

Gedeputeerde staten kunnen besluiten een monument op een daartoe door hen bij te houden lijst te plaatsen dan wel dit daarvan af te voeren.

lid 2

Op een besluit als bedoeld in het eerste lid is het bepaalde in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 3

lid 1

Gedeputeerde staten doen mededeling van hun besluit bedoeld in artikel 2 aan de eigenaar en aan het betrokken gemeentebestuur.

lid 2

Gedeputeerde staten doen iedere plaatsing van een registergoed op de monumentenlijst inschrijven in de openbare registers bedoeld in afdeling 2 van titel 1 van boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.

lid 3

Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op het afvoeren van een monument dat door sloop of op andere wijze geheel teniet is gegaan, alsmede in het geval bedoeld in artikel 5, lid 2.

Artikel 4

lid 1

Gedeputeerde staten nemen een besluit tot plaatsing of afvoeren onverwijld op in de monumentenlijst.

lid 2

De monumentenlijst ligt voor een ieder ten provinciehuize ter inzage.

lid 3

Bijgewerkte exemplaren van de lijst worden gezonden aan de Minister belast met de monumentenzorg, aan de Dienst van het Kadaster en Openbare Registers in Noord-Holland en aan de betrokken gemeentebesturen.

Collisie en voorbescherming

Artikel 5

lid 1

Een monument, ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 6 van de wet, wordt door gedeputeerde staten niet op de monumentenlijst geplaatst.

lid 2

Een monument, dat na plaatsing op de monumentenlijst wordt ingeschreven in een register als bedoeld in artikel 6 van de wet wordt door gedeputeerde staten van de monumentenlijst afgevoerd.

lid 3

Het bepaalde in artikel 6 is niet van toepassing op een beschermd monument ten aanzien waarvan een mededeling als bedoeld in artikel 3, vierde lid, van de wet is gedaan, vanaf dat moment, tot onherroepelijk vast staat dat inschrijving in een register als bedoeld in artikel 6 van de wet niet zal volgen.

lid 4

Met ingang van de datum waarop een besluit als bedoeld in artikel 2, eerste lid in ontwerp ter inzage ligt tot aan het moment waarop dat besluit onherroepelijk is geworden, is het bepaalde in artikel 6 van overeenkomstige toepassing.

Verbodsbepalingen en vergunningverlening

Artikel 6

lid 1

Het is verboden een beschermd monument te beschadigen of te vernielen.

lid 2

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

- a een beschermd monument te slopen en te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
- b een beschermd monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken, op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht;
- c werkzaamheden aan de fundering of riolering van een beschermd monument te verrichten zonder voorafgaand archeologisch onderzoek.

lid 3

Indien de monumentale waarden van het beschermd monument worden geschaad wordt een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geweigerd, tenzij zwaarwichtige redenen van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang zich tegen een weigering verzetten.

Aanvraag

Artikel 7

Tenzij de aanvrager zelf eigenaar van het monument is, heeft hij voor het doen van een aanvraag schriftelijke toestemming van de eigenaar.

Hoofdstuk III Beschermden structuren

De aanwijzing

Artikel 8

Gedeputeerde staten kunnen besluiten tot aanwijzing van een structuur als beschermd structuren, dan wel tot intrekking van een zodanige aanwijzing.

Artikel 9

lid 1

Op een besluit als bedoeld in artikel 8 is het bepaalde in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

lid 2

De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen en het uitbrengen van adviezen door het gemeentebestuur, de adviescommissie en de Provinciale Planologische Commissie bedraagt zes maanden.

lid 3

Gedeputeerde staten nemen een besluit binnen een jaar na de datum van verzending van het ontwerp, doch niet eerder dan nadat het gemeentebestuur en de in het tweede lid genoemde commissies advies hebben uitgebracht.

lid 4

Zij zenden een afschrift van hun besluit aan de Minister belast met de monumentenzorg en de Minister belast met de ruimtelijke ordening.

Collisie en voorbescherming

Artikel 10

lid 1

Indien een structuur is aangewezen ingevolge artikel 35, eerste lid, van de wet, gaan gedeputeerde staten niet tot aanwijzing over.

lid 2

Een besluit tot aanwijzing als structuur of een voorstel daartoe, wordt door gedeputeerde staten ingetrokken, indien de desbetreffende structuur wordt aangewezen ingevolge artikel 35, eerste lid, van de wet.

Artikel 11

Met ingang van de datum waarop een ontwerp als bedoeld in artikel 9, tweede lid, wordt verzonden tot het moment waarop een besluit tot aanwijzing van een structuur als beschermde structuur onherroepelijk is geworden, is het bepaalde in artikel 12 van overeenkomstige toepassing.

Verbodsbepaling en vergunningverlening

Artikel 12

lid 1

Het is verboden om in een beschermde structuur, zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning, als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een bouwwerk te slopen.

lid 2

Indien de monumentale waarden van de beschermde structuur worden geschaad wordt een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geweigerd, tenzij zwaarwichtige redenen van aantoonbaar algemeen maatschappelijk belang zich tegen een weigering verzetten

lid 3

Het bestuursorgaan kan ten aanzien van een beschermde structuur een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, onderdeel c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht weigeren indien een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is of kan worden verleend voor een in de plaats van het af te breken bouwwerk op te richten bouwwerk, doch de totstandkoming van het op te richten bouwwerk onvoldoende is verzekerd.

Hoofdstuk IV Schadevergoeding en procedurebepalingen

Artikel 13

lid 1

Indien de verkoopwaarde van een terrein daalt door plaatsing op de monumentenlijst, kunnen gedeputeerde staten een eenmalige schadevergoeding in geld toekennen, die wordt bepaald naar redelijkheid en billijkheid indien het terrein:

- a een agrarische productiefunctie heeft;
- b naar de mening van gedeputeerde staten archeologisch waardevol is; en
- c in eigendom toebehoort aan een agrariër.

lid 2

Een schadevergoeding als bedoeld in het eerste lid wordt slechts toegekend op verzoek van de agrariër als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 14

lid 1

Het verzoek om schadevergoeding als bedoeld in artikel 13 wordt zo spoedig mogelijk als redelijkerwijs mogelijk is bij gedeputeerde staten ingediend, doch niet later dan zes maanden nadat degene die schade lijdt kennis heeft kunnen nemen van het schadeveroorzakende besluit.

lid 2

Gedeputeerde staten bevestigen de ontvangst van het verzoek zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken na ontvangst daarvan en stellen de verzoeker in kennis van de te volgen procedure.

Artikel 15

lid 1

Gedeputeerde staten kunnen het verzoek zonder nader onderzoek afwijzen indien het naar hun oordeel kennelijk ongegrond is. Een verzoek is in elk geval ongegrond indien naar het oordeel van gedeputeerde staten:

- a het causaal verband ontbreekt tussen de geclaimde schade en het door gedeputeerde staten genomen besluit;
- b de vergoeding van de geclaimde schade anderszins is gewaarborgd;
- c niet voldaan is aan het bepaalde in artikel 14, lid 1.

lid 2

Een besluit om het verzoek wegens kennelijke ongegrondheid af te wijzen wordt aan de verzoeker door gedeputeerde staten meegedeeld binnen acht weken na ontvangst van het verzoek, dan wel binnen acht weken nadat de termijn is verstreken gedurende welke de verzoeker het verzoek kon aanvullen.

Artikel 16

lid 1

Indien geen toepassing wordt gegeven aan het bepaalde in artikel 15, lid 1, benoemen gedeputeerde staten uiterlijk binnen zes weken na het verstrijken van de termijn als bedoeld in artikel 15, lid 2, een onafhankelijke deskundige, die tot taak heeft gedeputeerde staten van advies te dienen over de op het verzoek te nemen beslissing over de hoogte van de schadevergoeding.

lid 2

In complexe gevallen kunnen gedeputeerde staten drie onafhankelijke deskundigen benoemen die samen een commissie van deskundigen vormen. Gedeputeerde staten wijzen de voorzitter aan.

lid 3

De deskundige, dan wel als toepassing is gegeven aan het bepaalde in het tweede lid, de commissie van deskundigen, stelt een onderzoek in naar de omvang van de schade en brengt aan gedeputeerde staten rapport uit over zijn bevindingen en adviseert gedeputeerde staten over de hoogte van de uit te keren schadevergoeding.

lid 4

Gedeputeerde staten stellen de deskundige of de commissie van deskundigen de gegevens ter beschikking die nodig zijn voor een goede vervulling van zijn taak.

lid 5

De verzoeker verschafft de deskundige of de commissie van deskundigen de gegevens en bescheiden die voor de advisering nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.

lid 6

De deskundige of de commissie van deskundigen kan een plaatsopneming houden indien hij dit nodig acht.

Artikel 17

lid 1

De deskundige of de commissie van deskundigen stelt de verzoeker in kennis van de te volgen procedure.

lid 2

De deskundige of de commissie van deskundigen stelt de verzoeker in de gelegenheid tot het geven van een mondelinge toelichting.

lid 3

Alvorens de deskundige of de commissie van deskundigen het definitieve advies opstelt wordt een conceptadvies opgemaakt. Dit conceptadvies wordt uiterlijk zes weken nadat de deskundige of de commissie van deskundigen is benoemd aan de verzoeker en aan gedeputeerde staten toegezonden.

lid 4

De verzoeker maakt eventuele bedenkingen tegen het conceptadvies binnen zes weken na verzending daarvan schriftelijk aan de deskundige of aan de commissie van deskundigen kenbaar.

lid 5

De deskundige of de commissie van deskundigen stelt het advies op binnen zes weken na het verstrijken van de in het vierde lid genoemde termijn en zendt het advies terstond toe aan gedeputeerde staten.

Artikel 18

lid 1

Gedeputeerde staten beslissen binnen zes weken na ontvangst van het definitieve advies van de deskundige of van de commissie van deskundigen op het verzoek om schadevergoeding en maken dit besluit binnen deze termijn bekend aan de verzoeker. Gedeputeerde staten zenden een kopie van hun besluit aan de deskundige of de commissie van deskundigen.

lid 2

Gedeputeerde staten kunnen de beslissing als bedoeld in het eerste lid, onder opgaaf van redenen, één maal voor ten hoogste zes weken verdagen.

Artikel 19

lid 1

Gedeputeerde staten kennen verzoeker op zijn schriftelijk verzoek een voorschot toe op zijn schadevergoeding als hij naar het oordeel van gedeputeerde staten naar redelijke verwachting in aanmerking komt voor een vergoeding in geld als bedoeld in artikel 13 en wanneer gedeputeerde staten van mening zijn dat het belang van verzoeker het vordert dat aan hem een voorschot op deze vergoeding wordt toegekend. Gedeputeerde staten beslissen op het verzoek nadat zij de deskundige of de commissie van deskundigen hebben gehoord.

lid 2

Indien gedeputeerde staten een besluit nemen tot het verlenen van een voorschot wordt daarmee geen recht op schadevergoeding als bedoeld in artikel 13 erkend.

lid 3

Het voorschot wordt uitsluitend toegekend indien de verzoeker schriftelijk verklaart dat hij hetgeen dat ten onrechte als voorschot wordt uitbetaald – zulks te vermeerderen met de wettelijke rente over het teveel betaalde te rekenen vanaf de datum van betaling van het voorschot – geheel en onvoorwaardelijk zal terugbetalen. Gedeputeerde staten kunnen hiervoor zekerheidsstelling verlangen.

Hoofdstuk V Toezicht

Artikel 20

De met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze verordening aangewezen personen zijn bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner.

Hoofdstuk VI Slotbepalingen

Artikel 21

Deze verordening treedt in werking op het tijdstip waarop de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in werking treedt.
Met de inwerkingtreding van deze verordening komt de Monumentenverordening 2005 te vervallen.

Artikel 22

Deze verordening wordt aangehaald als: Monumentenverordening Noord-Holland 2010.